TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2018. gada 20. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju līgumi – Direktīva 93/13/EEK – Negodīgi noteikumi – 4. panta 2. punkts un 5. pants – Pienākums izteikt noteikumus skaidri un saprotami – 7. pants – Tādu personu vai organizāciju, kurām ir leģitīmas intereses patērētāju aizsardzībā pret negodīgu noteikumu izmantošanu, vēršanās tiesās – Valsts tiesiskais regulējums, kurā patērētāju tiesību aizsardzības apvienības iespēja iestāties lietā ir pakļauta patērētāja piekrišanas procedūrai – Patēriņa kredīts – Direktīva 87/102/EEK – 4. panta 2. punkts – Pienākums norādīt gada procentu likmi rakstveida līgumā – Līgums, kurā ir norādīts tikai matemātisks vienādojums gada procentu likmes aprēķinam, kuram nav pievienoti elementi, kas ir vajadzīgi, lai varētu veikt šo aprēķinu

Lieta C-448/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa, Slovākija) iesniedza ar 2017. gada 16. maija lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 25. jūlijā, tiesvedībā

EOS KSI Slovensko s. r. o.

pret

Ján Danko,

Margita Danková,

piedaloties:

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] (referents) un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerāladvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Slovākijas valdības vārdā – *B. Ricziová*, pārstāve,

* Tiesvedības valoda – slovāku.

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Tokár* un *N. Ruiz García*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) 4. panta 2. punktu un 7. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *EOS KSI Slovensko s. r. o.* (turpmāk tekstā – "*EOS*"), no vienas puses, un *Ján Danko* un *Margita Danková*, no otras puses, saistībā ar prasījumu samaksāt atlikušās summas, kas ir maksājamas atbilstoši patēriņa kredītam.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 87/102

3 Padomes Direktīvas 87/102/EEK (1986. gada 22. decembris) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (OV 1987, L 42, 48. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 98/7/EK (1998. gada 16. februāris) (OV 1998, L 101, 17. lpp.), (turpmāk tekstā – "Direktīva 87/102") 1. pantā ir noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas uz kredītlīgumiem.

2. Šajā direktīvā:

[..]

d) "patērētāja kredīta kopējās izmaksas" ir visas izmaksas, ieskaitot procentu maksājumus un citus maksājumus, kas patērētājam jāmaksā par kredītu;

e) "gada procentu likme" ir patērētāja kredīta kopējās izmaksas, kas ir izteiktas gada procentos no piešķirtās kredīta summas un aprēķinātas saskaņā ar 1.a pantu."

4 Direktīvas 87/102 1.a pantā ir paredzēts:

"1. a) Gada procentu likmi, kas ir tāda likme, ar kuru gadā nosaka pašreizējo vērtību visām esošām vai turpmākām saistībām (aizdevumi, atmaksājumi un maksas), par kurām kreditors un aizdevuma ņēmējs ir vienojušies, aprēķina atbilstoši II pielikumā dotajai matemātiskajai formulai.;

b) III pielikumā ilustrācijai ir doti četri aprēķina piemēri.

2. Lai aprēķinātu gada procentu likmi, nosaka "patērētāja kredīta kopējās izmaksas", kā noteikts 1. panta 2. punkta d) apakšpunktā, izņemot šādas maksas [..]

[..]

4. a) Gada procentu likmi aprēķina kredītlīguma noslēgšanas laikā, neskarot 3. panta noteikumus par sludinājumiem un īpašiem piedāvājumiem.;

b) Aprēķinu veic, pieņemot, ka kredītlīgums ir spēkā nolīgto laika posmu un ka kreditors un patērētājs izpilda savas saistības saskaņā ar nolīgtajiem noteikumiem un līdz nolīgtajiem datumiem.

[..]

6. Ja kredītlīgumos ir klauzulas, kas ļauj mainīt procentu likmi un citu to maksu summu vai līmeni, kuras ir iekļautas gada procentu likmē, bet kuras aprēķināšanas laikā ir nenosakāmas, gada procentu likmi aprēķina, pieņemot, ka procenti un citas maksas paliek nemainīgas, un tās piemēro līdz kredītlīguma beigām.

[..]"

5 Šīs direktīvas 4. panta 2. punktā ir noteikts:

"Rakstiskajā līgumā iekļauj:

a) paziņojumu par gada procentu likmi;

b) paziņojumu par apstākļiem, kuros gada procentu likmi drīkst mainīt.

[..]"

6 Direktīva 87/102 no 2010. gada 11. jūnija atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp., un kļūdu labojums – OV 2009, L 207, 14. lpp.) 29. pantam ir atcelta. Ņemot vērā faktisko apstākļu pamatlietā datumu, šajā lietā joprojām ir jāpiemēro Direktīva 87/102.

Direktīva 93/13

7 Direktīvas 93/13 1. panta 2. punktā ir noteikts:

"Šī direktīva neattiecas uz līguma noteikumiem, kas ietver obligātas tiesību normas un to starptautisko konvenciju principus vai noteikumus, kam ir pievienojušās dalībvalstis vai [Eiropas Savienība], īpaši transporta jomā."

8 Šīs direktīvas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam."

9 Minētās direktīvas 4. pantā ir paredzēts:

"1. Neskarot 7. pantu, līguma noteikuma negodīgumu novērtē, ņemot vērā preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz ko līgums noslēgts, un atsaucoties uz visiem apstākļiem līguma slēgšanas brīdī, kas ar to bijuši saistīti, kā arī visiem pārējiem līguma noteikumiem vai citu līgumu, no kā tas ir atkarīgs.

2. Noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī ar[uz] cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, ciktāl šie noteikumi ir vienkāršā, skaidri saprotamā valodā."

10 Šīs pašas direktīvas 5. pants ir formulēts šādi:

"Līgumos, kuros visi vai atsevišķi patērētājam piedāvāti noteikumi ir rakstveidā, šiem noteikumiem vienmēr jābūt sastādītiem vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. Ja rodas šaubas par kāda noteikuma nozīmi, priekšroka dodama interpretācijai, kas ir vislabvēlīgākā patērētājiem. Šos noteikumus par interpretāciju nepiemēro 7. panta 2. punktā noteikto procedūru kontekstā."

11 Saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu:

"Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums ar tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem."

12 Šīs direktīvas 7. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.

2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver noteikumus, saskaņā ar kuriem personas vai iestādes, kurām atbilstoši valsts tiesībām ir likumīgas intereses patērētāju aizsardzībā, var saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem iesniegt prasību tiesā vai kompetentās pārvaldes iestādēs, lai panāktu lēmumu par to, vai līguma noteikumi, kas sastādīti vispārējai izmantošanai, ir negodīgi, un lai minētās personas vai iestādes varētu piemērot atbilstošus un efektīvus līdzekļus šo noteikumu ilgstošas izmantošanas novēršanai.

3. Pienācīgi ņemot vērā valstu tiesību aktus, 2. punktā minētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus var atsevišķi vai kopā vērst pret vairākiem pārdevējiem vai piegādātājiem vienā un tajā pašā tautsaimniecības nozarē vai to apvienībām, kuras izmanto vai iesaka izmantot tos pašus vispārējos līguma noteikumus vai līdzīgus noteikumus."

13 Minētās direktīvas 8. pantā ir noteikts:

"Dalībvalstis var pieņemt vai saglabāt visstingrākos Līgumam atbilstīgus noteikumus jomā, uz ko attiecas šī direktīva, lai nodrošinātu visaugstāko patērētāja aizsardzības līmeni."

Slovākijas tiesības

14 *Občiansky zákonník* (Civillikums) 53.a pantā, ar kuru ir transponēts Direktīvas 93/13 7. panta 1. punkts, jebkuram komersantam ir aizliegts turpināt izmantot tādu līguma noteikumu, kuru tiesa ir atzinusi par negodīgu ar nolēmumu, kas pieņemts strīda patērētāju tiesību jomā ietvaros. Tomēr šajā normā ir pieprasīts, lai patērētājs būtu aizsācis strīdu vai lai, ja viņš ir atbildētājs, tas būtu iesniedzis procesuālu dokumentu.

15 *Zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok* (Likums Nr. 99/1963 par Civilprocesa kodeksu) 93. panta redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiskajiem apstākļiem (turpmāk tekstā – "Civilprocesa kodekss"), ir paredzēts:

"1) Lietā prasītāja vai atbildētāja prasījumu atbalstam var iestāties persona, kurai ir juridiska interese tiesvedības iznākumā [..].

2) Atbalstot prasītāja vai atbildētāja prasījumus, lietā var iestāties arī juridiska persona, kuras darbības priekšmets ir tiesību aizsardzība saskaņā ar konkrētu tiesību normu.

3) Šī persona var iestāties lietā pēc savas ierosmes vai pēc tiesas nodota lietas dalībnieka lūguma. Tiesa lemj par iestāšanās lietā pieņemamību tikai tad, ja tai ir iesniegts šāds lūgums.

4) Tiesvedībā personai, kas ir iestājusies lietā, ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā lietas dalībniekam. Tomēr tā rīkojas tikai savā vārdā. Ja tās darbības ir pretrunā tā lietas dalībniekam darbībām, kura atbalstam tā ir iestājusies lietā, tiesa tās izskata pēc visu apstākļu pārbaudes."

16 Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 172. pantu:

"1) Tiesnesis var izdot maksājuma rīkojumu pat tad, ja pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis skaidru lūgumu, un neuzklausot atbildētāju, ja prasības pieteikumā ir norādītas tiesības uz tādas naudas summas samaksu, kura izriet no pieteikuma iesniedzēja norādītajiem apstākļiem. Maksājuma rīkojumā atbildētājam tiek uzdots 15 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas samaksāt prasītājam maksājamo parādu un tiesāšanās izdevumus vai šajā termiņā iesniegt iebildumus tiesai, kas izdevusi maksājuma rīkojumu. Iebildumi pret maksājuma rīkojumu ir jāpamato pēc būtības. [..]

[..]

3) Ja tiesnesis neizdod maksājuma rīkojumu, tas izdod rīkojumu par tiesas sēdes organizēšanu.

[..]

7) Ja prasības pieteikumā ir izvirzītas tiesības, kas daļēji ir acīmredzamā pretrunā tiesību aktiem, tiesa ar pieteikuma iesniedzēja piekrišanu pieņem maksājuma rīkojumu tikai par to daļu, uz kuru minētā pretruna neattiecas; ja šāda piekrišana ir sniegta, tad tiesvedības priekšmets ir tikai šī prasības pieteikuma daļa un tiesnesis nelemj par pārējo daļu. Pat pēc maksājuma rīkojuma izdošanas tiesvedības priekšmets ir tā prasības pieteikuma daļa, par kuru tiesnesis ir pieņēmis nolēmumu, izdodot minēto maksājuma rīkojumu; šī norma ir piemērojama arī tad, ja ir iesniegti iebildumi.

[..]

9) Gadījumā, ja tiek prasīts samaksāt naudas summu atbilstoši ar patērētāju noslēgtajam līgumam un gadījumā, ja atbildētājs ir patērētājs, tiesnesis neizdod maksājuma rīkojumu, ja līgums ietver negodīgus noteikumus."

17 Saskaņā ar Patēriņa kredīta likuma Nr. 258/2001 4. panta 2. punkta g) apakšpunktu, kas ir piemērojams pamatlietas faktiem, tiek uzskatīts, ka patēriņa kredīta līgums, kurā nav minēta gada procentu likme (turpmāk tekstā – "GPL"), nerada nedz procentus, nedz izmaksas.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

18 2005. gada 24. oktobrī *J. Danko* ar *Všeobecná úverová banka a.s.* parakstīja atjaunojamu patēriņa kredīta līgumu par summu 30 000 Slovākijas kronu (SKK) (aptuveni 995 EUR) apmērā. Pēc tam kreditors cedēja savu no šī līguma izrietošo parādu *EOS* – parādu piedziņas sabiedrībai.

19 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkojamajā līgumā nebija norādīta GPL un ka tajā bija tikai matemātisks vienādojums GPL aprēķinam un nebija sniegti elementi, kas ir vajadzīgi šī aprēķina veikšanai.

20 Norādot, ka aizņēmējs ir pārkāpis šo līgumu, *EOS* cēla prasību *Okresný súd Humenné* (Humennes rajona tiesa, Slovākija), lai saņemtu summas 1123,12 EUR atmaksu, tai pieskaitot nokavējuma procentus pēc likmes 9,5 %. Tā šajā sakarā lūdza izdot maksājuma rīkojumu atbilstoši Civilprocesa kodeksa 172. panta 1. punktam, jo šo paātrināto tiesvedību raksturojot apstāklis, ka lēmums pēc būtības ir pieņemts, neorganizējot tiesas sēdi, neiegūstot pierādījumus un pamatojoties vienīgi uz prasītāja apgalvojumiem.

21 2012. gada 24. augustā *Okresný súd Humenné* (Humennes rajona tiesa) izdeva prasīto maksājuma rīkojumu. Šo rīkojumu izdeva nevis tiesnesis, bet ierēdnis. Minētā tiesa nav ņēmusi vērā, ka pamatlietā aplūkojamajā kredīta līgumā nebija norādīta GPL, nedz arī pārbaudīts iespējami negodīgais šī līguma noteikumu raksturs.

22 *Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS*, Slovākijas Patērētāju tiesību aizsardzības apvienība (turpmāk tekstā – "*HOOS*"), kas iestājās lietā *J. Danko* un *M. Danková* atbalstam, iesniedza iebildumus pret maksājuma rīkojumu.

23 Ar 2013. gada 17. janvāra rīkojumu *Okresný súd Humenné* (Humennes rajona tiesa) noraidīja šos iebildumus, jo, tā kā pats patērētājs nav iesniedzis iebildumus, nebija izpildīti nosacījumi, kam ir jābūt izpildītiem, lai *HOOS* varētu iestāties lietā.

24 Saņēmusi *HOOS* prasību, *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa, Slovākija) ar 2013. gada 30. septembra rīkojumu atcēla iepriekšējā punktā minēto rīkojumu un uzdeva *Okresný súd Humenné* (Humennes rajona tiesa) organizēt tiesas sēdi, iegūt pierādījumus un no jauna izlemt lietu pēc būtības pēc tam, kad tā būs pārbaudījusi tiesā pamatlietā aplūkojamā kredīta līguma nosacījumus. *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) apmierināja *HOOS* iebildumus, pamatojoties uz to, ka *HOOS* bija tādas pašas tiesības kā patērētājam – aizdevuma saņēmējam, un tā uzskatīja, ka pamatlietā nevar tikt piemērota paātrinātā tiesvedība, jo tajā nenotiek tiesas sēdes organizēšana un pierādījumu iegūšana.

25 Ģenerālprokurors (Slovākija) iesniedza ārkārtas kasācijas sūdzību par *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) rīkojumu *Najvyšší súd* (Augstākā tiesa, Slovākija).

26 Ar 2015. gada 10. marta rīkojumu *Najvyšší súd* (Augstākā tiesa) atcēla *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) rīkojumu un nosūtīja lietu atpakaļ šai pēdējai minētajai tiesai. Pirmā no šīm tiesām ir konstatējusi, ka Patērētāju tiesību aizsardzības apvienības iestāšanās lietā var notikt tikai pēc tiesvedības sākuma, proti, tikai no brīža, kad patērētājs iesniedz iebildumus pret maksājuma rīkojumu.

27 *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) jautā, vai valsts tiesiskais regulējums ir saskaņā ar līdzvērtības principu, kurš ir paredzēts Savienības tiesībās, attiecībā uz nosacījumiem, ar kādiem Patērētāju tiesību aizsardzības apvienība var iestāties lietā patērētāja interesēs, saistībā ar Slovākijas tiesību vispārējiem principiem attiecībā uz iestāšanos lietā atbildētāja interešu atbalstam.

28 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka gadījumā, ja patērētājs, kas ir atbildētājs strīdā – tiesvedībā, kura ir uzsākta, lai izbeigtu ar komersantu noslēgto līgumu negodīgo noteikumu izmantošanu, kā tas ir paredzēts Civilkodeksa 53.a pantā, – ir nekompetents un neaktīvs un ja ar viņu nav iespējams sazināties, viņa tiesības netiks atbilstoši aizsargātas, ja tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, būs jāatsakās pārbaudīt, vai attiecīgajiem noteikumiem nav negodīgs raksturs.

29 Taču Slovākijas tiesību normas neļauj Patērētāju tiesību aizsardzības apvienībai iestāties lietā patērētāja interešu atbalstam, ciktāl šajās normās tiek prasīts, lai:

– patērētājs dotu rakstisku piekrišanu tam, ka notiek šāda iestāšanās lietā;

– šīs apvienības izvirzītos pamatus aizstāvībai būtu apstiprinājis arī patērētājs atbildētāja statusā;

– patērētājs būtu sniedzis piekrišanu, ka šāda apvienība var celt prasību pret tiesas nolēmumu, kas uz viņu attiecas.

30 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pamatlietā Slovākijas tiesības ir piemērotas nelabvēlīgāk nekā tad, ja runa būtu bijusi par situāciju, kas neietver nevienu Savienības tiesību elementu, tādējādi neņemot vērā judikatūru, kas izriet no 2014. gada 27. februāra sprieduma *Pohotovosť* (C-470/12, EU:C:2014:101, 46. punkts). Faktiski situācijā, uz kuru neattiecas Savienības tiesības, strīds rodas brīdī, kad tiek iesniegts dokuments par lietas ierosināšanu valsts tiesā, tāpat arī persona, kas iestājas lietā, ir tiesīga iestāties lietā no tās uzsākšanas brīža.

31 Visbeidzot, runājot par pamatlietā aplūkoto līguma noteikumu par GPL, iesniedzējtiesa uzskata, ka tas nav pārredzams un ir pretējs vispārpieņemtiem morāles principiem, jo atbilstoši Slovākijas tiesībām pamatlietā aplūkotais aizdevums būtu jāuzskata par tādu, kas nerada nedz procentus, nedz izmaksas. Pēc šīs tiesas uzskata, šāds sods esot samērīgs un preventīvs attiecībā uz Tiesas noteiktajām prasībām 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842, 65. un 69. punkts).

32 Šādos apstākļos *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai – ņemot vērā spriedumu [2014. gada 27. februāris, *Pohotovosť* (C-470/12, EU:C:2014:101)] un [Tiesas] apsvērumus, kas ir izteikti arī [šī sprieduma] pamatojuma 46. punktā, – Savienības tiesību līdzvērtības principam ir pretrunā tiesiskais regulējums, kas, pastāvot ar likumu aizsargāto interešu un patērētāja tiesību aizsardzības no negodīgiem līguma noteikumiem līdzvērtībai, bez atbildētāja patērētāja piekrišanas liedz juridiskai personai, kuras darbības joma ir patērētāju kolektīva aizsardzība no negodīgiem līguma noteikumiem un kura ir domāta Direktīvas [93/13] 7. panta 1. punktā, kas ir transponēts ar Civilkodeksa 53.a panta 1. un 2. punktu, paredzētā mērķa sasniegšanai, kā personai, kas iestājas lietā, piedalīties tiesvedībā no paša sākuma un šajā tiesvedībā patērētāja labā efektīvi izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai viņu aizsargātu pret negodīgu līguma noteikumu sistemātisku izmantošanu, kaut gan citos gadījumos vēl vienam lietas dalībniekam (personai, kas iestājas lietā), kura interese ir definēt tiesvedības priekšmeta materiālās (īpašuma) tiesības un kas iestājas tiesvedībā, atbalstot atbildētāju, nav vajadzīga piekrišana, kuru devis atbildētājs, kura atbalstam notiek iestāšanās lietā, lai iestātos lietā no paša sākuma un efektīvi izmantotu tiesiskās aizsardzības līdzekļus atbildētāja labā?

2) Vai Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā ietvertā frāze "vienkāršā, skaidri saprotamā valodā", arī ņemot vērā Tiesas [2014. gada 30. aprīļa spriedumu *Kásler* un *Káslerné Rábai* (C-26/13 EU:C:2014:282) un 2015. gada 23. aprīļa spriedumu *Van Hove* (C-96/14, EU:C:2015:262)], ir jāinterpretē tādējādi, ka līguma noteikums var tikt uzskatīts par "nesaprotamu" – un tā juridiskās sekas ir tādas, ka tiesai pēc savas ierosmes ir jāveic tā negodīguma pārbaude arī tad, ja juridiskais režīms (instruments), kuru šis noteikums reglamentē, pats par sevi ir sarežģīts, tā juridiskās sekas vidusmēra patērētājam ir grūti paredzamas un tā saprašanai parasti ir vajadzīga profesionāla jurista konsultācija, kuras izmaksas nav samērīgas ar pakalpojuma, ko patērētājs saņem saskaņā ar līgumu, vērtību?

3) Vai – gadījumā, ja par tiesībām, kuras izriet no līguma, kas ir noslēgts ar patērētāju [un] kuras tiek izvirzītas pret patērētāju kā atbildētāju, tiesa lemj, pamatojoties vienīgi uz prasītāja apgalvojumiem, izdodot maksājuma rīkojumu paātrinātā tiesvedībā, un procesā nekādi netiek piemērota Civilprocesa kodeksa 172. panta 9. punkta norma, kas nepieļauj maksājuma rīkojuma izdošanu gadījumā, ja līgumā, kas ir noslēgts ar patērētāju, ir negodīgi noteikumi, – Savienības tiesībām ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kas, ņemot vērā iebildumu pret maksājuma rīkojumu iesniegšanai paredzēto īso termiņu un iespējamo neiespējamību sazināties ar patērētāju, liedz patērētāju tiesību aizsardzības apvienībai, kas ir kvalificēta un pilnvarota, lai sasniegtu Direktīvas [93/13] 7. panta 1. punktā, kas ir transponēts ar Civilkodeksa 53.a panta 1. un 2. punktu, paredzēto mērķi, bez patērētāja piekrišanas (bet patērētājam skaidri neizsakot tā nepiekrišanu) efektīvi izmantot vienīgo patērētāja aizsardzības iespēju, proti, iebildumus pret maksājuma rīkojumu, gadījumā, ja tiesa nav ievērojusi Civilprocesa kodeksa 172. panta 9. punktā paredzēto pienākumu?

4) Vai, atbildot uz otro un trešo jautājumu, var uzskatīt, ka ir svarīgs apstāklis, ka tiesību sistēmā patērētājam netiek piešķirtas tiesības uz obligāto juridisko palīdzību, un ka tā nezināšana attiecīgajā jomā, bez jurista, kas to pārstāvētu, rada ievērojamu risku, ka tas nepamana līguma noteikumu negodīgumu un neveic nekādas darbības, lai tā atbalstam tiesvedībā varētu iestāties patērētāju tiesību aizsardzības apvienība, kas ir kvalificēta un pilnvarota, lai sasniegtu Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktā, kas ir transponēts ar Civilkodeksa 53.a panta 1. un 2. punktu, paredzēto mērķi?

5) Vai Savienības tiesībām un prasībai izvērtēt visus apstākļus Direktīvas [93/13] 4. panta 1. punkta izpratnē ir pretrunā tāds tiesiskais regulējums kā regulējums par paātrināto tiesvedību maksājuma rīkojuma izdošanai (Civilprocesa Kodeksa 172. panta 1. un nākamie punkti), kas ļauj: 1) ar sprieduma iedarbību atzīt pārdevējam vai piegādātājam tiesības uz finansiālu maksājumu 2) paātrinātā tiesvedībā 3) ar tiesas administratīvas amatpersonas nolēmumu, 4) pamatojoties vienīgi uz pārdevēja vai pakalpojumu sniedzēja apgalvojumiem un 5) neiegūstot pierādījumus, un situācijā, kad 6) prasītāju nepārstāv profesionāls jurists 7) un kad faktiski bez prasītāja piekrišanas tā aizstāvību nevar uzņemties patērētāju tiesību aizsardzības apvienība, kas ir kvalificēta un pilnvarota, lai sasniegtu Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktā, kas ir transponēts ar Civilkodeksa 53.a panta 1. un 2. punktu, paredzēto mērķi?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

33 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīva 93/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā un kurš neļauj patērētāju tiesību aizsardzības organizācijai iestāties lietā patērētāja interesēs maksājuma rīkojuma procedūrā, kas attiecas uz atsevišķu patērētāju, un iesniegt iebildumus pret šādu rīkojumu, ja to šis patērētājs nav apstrīdējis.

34 Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktā ir noteikts pienākums dalībvalstīm nodrošināt, ka pastāv atbilstīgi un efektīvi līdzekļi, lai izbeigtu negodīgu noteikumu izmantošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos. No šīs direktīvas 7. panta 2. punkta izriet, ka šie līdzekļi ietver iespēju personām vai organizācijām, kurām ir leģitīmas intereses patērētāju aizsardzībā, celt prasību tiesā, lai tiktu noteikts, vai noteikumi, kas sastādīti vispārējai izmantošanai, nav negodīgi, un lai attiecīgā gadījumā panāktu to aizliegumu (spriedums, 2014. gada 27. februāris, *Pohotovosť*, C-470/12, EU:C:2014:101, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Tomēr ne Direktīvā 93/13, ne tai sekojošajās direktīvās, kuras papildina patērētāju aizsardzības regulējumu, nav normas, kura regulētu lomu, kāda varētu tikt piešķirta vai kāda būtu jāpiešķir patērētāju tiesību aizsardzības apvienībām individuālos strīdos, kuros ir iesaistīts patērētājs. Tādējādi Direktīvā 93/13 nav regulēts jautājums, vai šādām apvienībām būtu jābūt tiesībām iestāties lietā patērētāju atbalstam šādos individuālos strīdos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *Pohotovosť*, C-470/12, EU:C:2014:101, 45. punkts).

36 No tā izriet, ka, tā kā nav Savienības tiesiskā regulējuma par patērētāju tiesību aizsardzības apvienību tiesībām iestāties individuālās lietās, kurās ir iesaistīti prasītāji, katras dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā ir jānosaka šādas normas atbilstīgi procesuālās autonomijas principam, tomēr ar nosacījumu, ka tās nav mazāk labvēlīgas nekā normas, kuras regulē līdzīgas situācijas, kurās tiek piemērotas iekšējās tiesības (līdzvērtības princips), un nepadara par neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina to tiesību izmantošanu, kas piešķirtas Savienības tiesībās (efektivitātes princips) (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *Pohotovosť*, C-470/12, EU:C:2014:101, 46. punkts).

37 Pirmkārt, attiecībā uz līdzvērtības principu iesniedzējtiesa norāda, ka nosacījumi, kuriem ar pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu ir pakļauta patērētāju tiesību aizsardzības apvienības iespēja iestāties lietā, ir labvēlīgāki tad, ja prasība ir celta tikai uz valsts tiesību pamata, bet ne tad, ja tā ir celta uz Savienības tiesību pamata. Faktiski, lai gan lietā, kura neietver Savienības tiesību elementus, strīds atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam rodas dienā, kad tiesā ir iesniegts dokuments par lietas ierosināšanu, un tādējādi persona, kas iestājusies lietā, ir tiesīga iestāties tiesvedībā no tās sākuma, pamatlietā, uz kuru attiecas Savienības tiesības, turpretim, šķiet, strīds rodas tikai no brīža, kad patērētājs iesniedz savus iebildumus par maksājuma rīkojumu, tādēļ attiecīgā patērētāju tiesību aizsardzības apvienība var iestāties lietā tikai no iebildumu iesniegšanas brīža.

38 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka līdzvērtības principa ievērošana prasa, lai valsts tiesību norma tiktu vienādi piemērota procedūrām, kas ir pamatotas ar Savienības tiesībām, un procedūrām, kuras ir pamatotas ar valsts tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 20. oktobris, *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, 30. punkts).

39 Līdz ar to šis princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir noteikts, ka patērētāju tiesību aizsardzības apvienību iestāšanās lietā strīdos, uz kuriem attiecas Savienības tiesības, ir pakļauta nelabvēlīgākiem nosacījumiem nekā tie, ko piemēro strīdos, uz kuriem attiecas tikai valsts tiesības.

40 Lai gan Slovākijas valdība savos rakstveida apsvērumos apstiprina, ka iesniedzējtiesas norādīto valsts tiesību normu nevienādās piemērošanas pamatā ir nevis tas, vai strīds ir vai nav saistīts ar Savienības tiesībām, bet gan šo procedūru atšķirīgais raksturs, tomēr iesniedzējtiesai, kurai ir tiešas zināšanas par prasību procesuālo kārtību savas valsts tiesību sistēmā, ir jāpārbauda līdzvērtības principa ievērošana tajā izskatāmajā lietā, attiecīgās prasības analizējot no to priekšmeta, cēloņa un būtisko elementu viedokļa.

41 Otrkārt, attiecībā uz līdzvērtības principu Tiesa jau ir nospriedusi, ka atteikums patērētāju tiesību aizsardzības apvienībai iestāties lietā tiesvedībā, kura vērsta pret patērētāju, neskar šīs apvienības tiesības efektīvi vērsties tiesā, lai aizstāvētu tiesības, kuras tai piešķirtas kā šāda veida apvienībai, tostarp tās tiesības uz kolektīvu prasību, kas tai izriet no Direktīvas 93/13 7. panta 2. punkta. Turklāt ir

jāpiebilst, ka, piemērojot valsts tiesisko regulējumu, par kuru ir runa pamatlietā, apvienība var tieši pārstāvēt šādu patērētāju visā procedūrā, ieskaitot izpildes procedūru, ar pēdējā minētā dotu pilnvarojumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *Pohotovosť*, C-470/12, EU:C:2014:101, 54. un 55. punkts).

42 Šādos apstākļos nešķiet, ka pamatlietā aplūkojamajā valsts tiesiskajā regulējumā nav ņemts vērā līdzvērtības princips attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzības apvienību tiesībām iestāties lietās, kurās ir iesaistīti patērētāji, tādā situācijā, kāda tiek aplūkota pamatlietā.

43 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 93/13, to lasot kopā ar līdzvērtības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neatļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tiek aplūkots pamatlietā un kurš neļauj patērētāju tiesību aizsardzības apvienībai iestāties maksājuma rīkojuma procedūrā, kas skar atsevišķu patērētāju, patērētāja interesēs un iesniegt iebildumus pret šādu rīkojumu, ja to nav apstrīdējis pats šis patērētājs, gadījumā, kad minētajā tiesiskajā regulējumā patērētāju apvienību iestāšanās lietās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, faktiski ir pakļauta nelabvēlīgākiem nosacījumiem, nekā tie, ko piemēro strīdiem, uz kuriem attiecas tikai valsts tiesības, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par trešo līdz piekto jautājumu

44 Ar trešo līdz piekto jautājumu, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai Direktīva 93/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tiek aplūkots pamatlietā un kurā, maksājuma rīkojuma patērētājam izdošanas posmā paredzot veikt līguma, kas noslēgts starp komersantu un patērētāju, noteikumu negodīgā rakstura pārbaudi, pirmkārt, tiesas administratīvajam ierēdnim, kuram nav tiesneša kompetences, tiek uzticēts izsniegt šādu maksājuma rīkojumu un, otrkārt, līdz 15 dienām tiek ierobežots termiņš iebildumu iesniegšanai un pieprasīts, lai tie būtu pamatoti pēc būtības.

45 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka no Direktīvas 93/13 izrietošo tiesību efektīva aizsardzība var tikt garantēta tikai ar nosacījumu, ka valsts procesuālā sistēma ļauj tiesai vai nu maksājuma rīkojuma procedūrā, vai maksājuma rīkojuma izpildes procedūrā pēc savas ierosmes veikt kontroli pār attiecīgajā līgumā esošo noteikumu iespējamo negodīgumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 18. februāris, *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 45. un 46. punkts).

46 Tādējādi gadījumā, kad tiesas kontrole pēc savas ierosmes pār attiecīgajā līgumā esošo noteikumu iespējamo negodīgumu nav paredzēta maksājuma rīkojuma izpildes stadijā, ir jāuzskata, ka valsts tiesību akti var apdraudēt Direktīvā 93/13 iecerētās aizsardzības efektivitāti, ja tajos nav paredzēta šāda kontrole rīkojuma izdošanas stadijā vai ja tāda kontrole ir paredzēta tikai iebildumu pret jau izsniegtu rīkojumu iesniegšanas stadijā, kad pastāv ievērojams risks, ka attiecīgais patērētājs neiesniegs prasītos iebildumus vai nu tāpēc, ka šim nolūkam paredzētais termiņš ir sevišķi īss, vai ņemot vērā tiesvedības izmaksas salīdzinājumā ar apstrīdētā parāda summu, vai arī tāpēc, ka valsts tiesību aktos nav paredzēts pienākums viņam paziņot visu informāciju, kas ir vajadzīga, lai tas varētu noteikt savu tiesību apjomu (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 54. punkts, un 2016. gada 18. februāris, *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 52. punkts).

47 Šajā lietā Civilprocesa kodeksa 172. panta 9. punktā ir paredzēts, ka gadījumā, ja tiek prasīts samaksāt naudas summu atbilstoši ar patērētāju noslēgtajam līgumam, un gadījumā, ja atbildētājs ir patērētājs, tiesnesis neizdod maksājuma rīkojumu, ja līgums ietver negodīgus noteikumus.

48 Tomēr iesniedzējtiesas nolēmumā ir precizēts, ka ar valsts tiesisko regulējumu tiesas ierēdnim, kuram nav tiesneša statusa, ir piešķirta kompetence izsniegt maksājuma rīkojumu.

49 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīvas 93/13 lietderīgās iedarbības saglabāšana nepieļauj, ka valsts tiesiskajā regulējumā tiek atļauts izdot maksājuma rīkojumu, patērētājam nevienā procedūras brīdī nesaņemot garantiju, ka tiesa pārbaudīs, vai noslēgtajā līgumā nav negodīgu noteikumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 18. februāris, *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 45. punkts).

50 Līdz ar to apstāklis, ka ar valsts tiesisko regulējumu ierēdnim, kuram nav tiesneša statusa, ir piešķirta kompetence izsniegt maksājuma rīkojumu, nevar apdraudēt Direktīvas 93/13 lietderīgās iedarbības saglabāšanu, ja tiesas kontrole par to, vai attiecīgajā līgumā nav negodīgu noteikumu, ir paredzēta maksājuma rīkojuma izpildes posmā vai tad, kad pret to tiek iesniegti iebildumi.

51 To ņemot vērā, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 46. punktā, šādas kontroles esamība tikai iebildumu celšanas stadijā var saglabāt Direktīvas 93/13 lietderīgo iedarbību tikai tad, ja patērētāji netiek atturēti iesniegt šādus iebildumus.

52 Taču šajā lietā valsts tiesiskajā regulējumā pamatlietā ir paredzēts tikai 15 dienu termiņš, kurā patērētājs var iesniegt iebildumus pret maksājuma rīkojumu, un turklāt prasīts, lai tā iebildumi būtu pamatoti pēc būtības.

53 Līdz ar to līdz ar šādu regulējumu pastāv ievērojams risks, ka attiecīgais patērētājs neiesniegs iebildumus un ka tādēļ tiesa nevarēs veikt kontroli pēc pašas ierosmes par to, vai attiecīgajā līgumā nav negodīga noteikuma.

54 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz trešo līdz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 93/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tiek aplūkots pamatlietā un kurā, maksājuma rīkojuma patērētājam izdošanas stadijā paredzot veikt līguma, kas noslēgts starp komersantu un patērētāju, noteikumu negodīgā rakstura pārbaudi, pirmkārt, tiesas administratīvajam ierēdnim, kuram nav tiesneša kompetences, ir uzticēts izsniegt šādu maksājuma rīkojumu un, otrkārt, ir paredzēts 15 dienu termiņš iebildumu iesniegšanai un pieprasīts, lai tie būtu pamatoti pēc būtības gadījumā, kad šāda kontrole pēc pašas ierosmes nav paredzēta šī rīkojuma izpildes stadijā, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par otro jautājumu

Par pieņemamību

55 Savos rakstveida apsvērumos Slovākijas valdība būtībā apgalvo, ka šis jautājums esot hipotētisks, jo, ja iesniedzējtiesa atzītu iespējamo *HOOS locus standi*, tas izraisītu *Okresný súd Humenné* (Humennes rajona tiesa) 2013. gada 17. janvāra rīkojuma atcelšanu un lietas nosūtīšanu atpakaļ šai tiesai. Tādējādi iesniedzējtiesa nelemtu par attiecīgā līguma noteikumu negodīgumu.

56 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi saistībā ar pašas noteikto tiesisko regulējumu un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var noraidīt valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2017. gada 21. septembris, *Malta Dental Technologists Association* un *Reynaud*, C-125/16, EU:C:2017:707, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

57 Turklāt valsts tiesai ir jāizlemj, kurā procesa stadijā tai ir jāuzdod prejudiciāls jautājums Tiesai (spriedums, 2017. gada 21. septembris, *Malta Dental Technologists Association* un *Reynaud*, C-125/16, EU:C:2017:707, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

58 Ņemot vērā šo judikatūru un atbildi, kas sniegta uz pirmo, trešo, ceturto un piekto jautājumu, ir jākonstatē, ka otrais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

59 Ar otro jautājumu iesniedzēja būtībā vēlas uzzināt, vai Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka noteikums patēriņa kredīta līgumā saistībā ar kredīta izmaksām ir jāuzskata par tādu, kas ir izteikts skaidri un saprotami šīs normas izpratnē, gadījumā, kad šajā līgumā, pirmkārt, nav norādīta GPL un tajā ir ietverts tikai šīs GPL matemātiska aprēķina vienādojums, kam nav pievienoti elementi, kas ir vajadzīgi, lai veiktu šādu aprēķinu, un, otrkārt, tajā nav minēta procentu likme.

60 Vispirms ir jāatgādina, ka Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ar patērētāju noslēgtā līguma noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī uz cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, ciktāl šie noteikumi ir izteikti vienkāršā, skaidri saprotamā valodā.

61 Šajā ziņā Tiesai ir bijusi iespēja precizēt, ka šī līguma noteikumu pārskatāmības prasība, kas ir atgādināta arī Direktīvas 93/13 5. pantā, nevar tikt attiecināta vienīgi uz saprotamību no formālā un gramatiskā viedokļa vien, bet, gluži pretēji, ņemot vērā, ka ar minēto direktīvu ieviestā aizsardzības sistēma balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar komersantu ir nelabvēlīgākā situācijā, tostarp attiecībā uz informētības līmeni, šī prasība par līguma noteikumu sastādīšanu vienkāršā, skaidri saprotamā valodā un tādējādi arī šajā pašā direktīvā izvirzītā pārskatāmības prasība ir jāsaprot plaši (spriedums, 2017. gada 20. septembris, *Andriciuc* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

62 No tā izriet, ka, lai noteiktu, vai kredīta līguma noteikums par tā izmaksām, kas šajā ziņā attiecas uz šī līguma galveno priekšmetu, ir sastādīts skaidri un saprotami, ir jāņem vērā visas Savienības tiesību normas, ar kurām ir noteikti patērētāju informēšanas pienākumi, kas var būt piemērojami konkrētajam līgumam.

63 Attiecībā uz Direktīvu 87/102 Tiesa jau ir nospriedusi, ka, ņemot vērā šajā direktīvā izvirzīto mērķi aizsargāt patērētāju pret netaisnīgiem līguma noteikumiem un lai dotu tam iespēju līguma noslēgšanas brīdī būt pilnībā informētam par parakstītā līguma turpmākas izpildes nosacījumiem, šīs direktīvas 4. pantā ir prasīts, ka aizņēmēja rīcībā ir jābūt visai informācijai, kura var ietekmēt viņa saistību apjomu (spriedums, 2015. gada 9. jūlijs, *Bucura*, C-348/14, nav publicēts, EU:C:2015:447, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

64 Atbilstoši Direktīvas 87/102 4. panta 1. un 2. punktam kredīta līgumam ir jātiek noslēgtam rakstveidā un rakstiski ir jānorāda GPL, kā arī nosacījumi, ar kādiem šī likme var tikt mainīta. Šīs direktīvas 1.a pantā ir noteikta GPL aprēķināšanas kārtība, un tā 4. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka tā ir jāaprēķina "līguma noslēgšanas laikā". Tāpēc šai patērētājam sniegtajai informācijai par kredīta kopējām izmaksām tādas likmes veidā, kas ir aprēķināta saskaņā ar vienotu matemātisku formulu, ir būtiska nozīme (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2010. gada 16. novembris, *Pohotovosť*, C-76/10, EU:C:2010:685, 69. un 70. punkts).

65 Līdz ar to apstāklis, ka kredīta līgumā nav minēta GPL, var būt izšķirošs faktors attiecīgās valsts tiesas analīzē par to, vai šī līguma noteikums par kredīta izmaksām ir formulēts skaidri un saprotami Direktīvas 93/13 4. panta izpratnē. Ja tas tā nav, šī valsts tiesa var izvērtēt šāda noteikuma negodīgo raksturu šīs direktīvas 3. panta izpratnē (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2010. gada 16. novembris, *Pohotovosť*, C-76/10, EU:C:2010:685, 71. un 72. punkts).

66 Jāpiebilst, ka GPL nenorādīšanas situācijai kredīta līgumā ir jāpielīdzina tāds gadījums, kāds ir aplūkots pamatlietā, kad līgumā ir ietverts tikai šīs GPL matemātisks aprēķināšanas vienādojums, kam nav pievienota informācija, kas ir vajadzīga, lai šo aprēķinu veiktu.

67 Šādā situācijā nevar uzskatīt, ka patērētājam līguma noslēgšanas brīdī pilnībā ir zināmi parakstītā līguma turpmākās izpildes nosacījumi, un līdz ar to, ka tas ietvertu visus elementus, kuri var ietekmēt viņa saistību apjomu.

68 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka, ciktāl patēriņa kredīta līgumā, pirmkārt, nav norādīta GPL un ir sniegts tikai matemātisks GPL aprēķina vienādojums, kam nav pievienoti elementi, kas ir vajadzīgi šī aprēķina veikšanai, un, otrkārt, nav minēta procentu likme, šāds apstāklis ir izšķirošs, attiecīgai valsts tiesai analizējot, vai minētā līguma noteikums par kredīta izmaksām ir izteikts skaidri un saprotami minētās normas izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

69 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

1) **Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, to lasot kopā ar līdzvērtības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neatļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tiek aplūkots pamatlietā un kurš neļauj patērētāju tiesību aizsardzības apvienībai patērētāja interesēs iestāties maksājuma rīkojuma procedūrā, kas skar atsevišķu patērētāju, un iesniegt iebildumus pret šādu rīkojumu, ja to nav apstrīdējis minētais patērētājs, gadījumā, kad minētajā tiesiskajā regulējumā patērētāju aizsardzības apvienību iestāšanās lietās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, faktiski ir pakļauta nelabvēlīgākiem nosacījumiem nekā tie, ko piemēro strīdiem, uz kuriem attiecas tikai valsts tiesības, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.**

2) **Direktīva 93/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tiek aplūkots pamatlietā un kurā, maksājuma rīkojuma patērētājam izdošanas stadijā paredzot veikt līguma, kas noslēgts starp komersantu un patērētāju, noteikumu negodīgā rakstura pārbaudi, pirmkārt, tiesas administratīvajam ierēdnim, kuram nav tiesneša kompetences, ir uzticēts izsniegt šādu maksājuma rīkojumu un, otrkārt, ir paredzēts 15 dienu termiņš iebildumu iesniegšanai un pieprasīts, lai tie būtu pamatoti pēc būtības gadījumā, kad šāda kontrole pēc pašas ierosmes nav paredzēta minētā rīkojuma izpildes stadijā, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.**

3) **Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka gadījumā, kad patēriņa kredīta līgumā, pirmkārt, nav norādīta gada procentu likme un ir sniegts tikai matemātisks šīs gada procentu likmes aprēķina vienādojums, kam nav pievienoti elementi, kas ir vajadzīgi**

šī aprēķina veikšanai, un, otrkārt, nav minēta procentu likme, šāds apstāklis ir izšķirošs, attiecīgajai valsts tiesai analizējot, vai minētā līguma noteikums par kredīta izmaksām ir izteikts skaidri un saprotami minētās normas izpratnē.

[Paraksti]